

השמחה בעבודת ה' ובלימוד התורה- רשות או חובה?

ראש ישיבת המאירי הרב עדיאל אסייג שליט"א

מובא בגמרא (תענית כט.): "כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה.. " נמצא כי בחודש אדר יש חיוב להרבות בשמחה. חשבתי שזו הזדמנות טובה להרחיב מעט בביאור עניינה של השמחה בעבודת ה' בכלל ובלימוד התורה הקדושה בפרט.

מקובל לחשוב שהשמחה בעבודת ה' היא בבחינת רשות ומידת חסידות, אולם על טעות זו כבר עורר האדמו"ר מסוכטשוב (בעל האבני נזר) בהקדמתו לאגלי טל:

"ומדי דברי זכור אזכור מה ששמעתי קצת בני אדם טועין מדרך השכל בענין לימוד התורה"ק ואמרו כי הלומד ומחדש חדושים ומתענג בלימודו אין זה לימוד התורה כ"כ לשמה כמו אם היה לומד בפשיטות שאין לו מהלימוד שום תענוג והוא רק לשם מצווה, אבל הלומד ומתענג בלימודו הרי מתערב בלימודו גם הנאת עצמו" ה'אגלי טל" דוחה זאת ומבאר מדוע יש עניין גדול לשמוח בלימוד התורה הקדושה:

"ובאמת זה טעות מפורסם, ואדרבא כי זה היא עיקר מצות לימוד התורה להיות שש ושמח ומתענג בלימודו ואז דברי התורה נבלעין בדמו, ומאחר שנהנה מדברי תורה הוא נעשה דבוק לתורה.. ובזה"ק אמרו דביר יצה"ט ובין יצה"ר אינן מתגדלין אלא מתוך שמחה, יצה"ט מתגדל מתוך שמחה של תורה.. ואם אמרת שע"י השמחה שיש לו מהלימוד נקרא שלא לשמה או עכ"פ לשמה ושלא לשמה, הרי שמחה זו עוד מגרע כח המצוה ומכהה אורה ואיך יגדל מזה יצה"ט, וכיון שיצה"ט מתגדל מזה בודאי זה הוא עיקר המצוה.."

נמצא שעל ידי לימוד התורה בשמחה דבק האדם בתורה והופכת היא להיות חלק ממנו. בנוסף, ע"י לימוד תורה בשמחה מגדילים ומעצימים את כוחו של היצר הטוב. מובן הדבר שאם נזכה להגדיל את יצרנו הטוב ולחזקו, תצמח לנו מכך תועלת גדולה ביותר- הימשכות אחר הקב"ה ורצון אמיתי לעובדו בלבב שלם.

החיוב לעבוד את ה' בשמחה לא מופיע רק בספרי חסידות ומוסר, אלו פסוקים מפורשים בתורה, וכך כותב הרמב"ם (הלכות לולב פרק ח הלכה טו):

"השמחה שישמח אדם בעשיית המצווה ובאהבת האל שצוה בהן, עבודה גדולה היא, וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי להפרע ממנו שנאמר 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב'..."

השמחה אינו מצב בו אדם אמור להיות רק לעיתים אלא כל ימיו, כפי שכותב הרמב"ם בהלכות דעות (פרק א הלכה ד):

"ולא יהא מהולל ושוחק ולא עצב ואונן אלא שמח כל ימיו בנחת בסבר פנים יפות.."

מדברי הרמב"ם הללו ניתן ללמוד שהשמחה איננה צחוק חיצוני זמני וחולף, אלא זהו מצב בו אדם מאוזן בדרכיו והנהגותיו, איזון המשפיע על יחסו לסביבה "כל ימיו בנחת ובסבר פנים יפות." בגלל שהשמחה היא משהו פנימי ומשמעותי ניתן להשיגה רק לאחר עבודה והשקעה, כפי שכותב הרמב"ם בהלכות לולב "עבודה גדולה היא."

יש להעיר כי שו"ע או"ח מסתיים בדברי שלמה המלך (משלי טו, טו) המצוטטים ע"י הרמ"א: "וטוב לב משתה תמיד" המג"א מבאר שם שכוונת הרמ"א לשמחה של מצווה: "וטוב לב משתה תמיד. בשמחות

מצות אלקינו להעמיד אז ימלא שחוק פינו, במהרה בימינו אמן".

אחר שנוכחנו לדעת כי חובה עלינו להיות בשמחה תמיד, ולאחר שלמדנו שהשמחה עבודה גדולה היא, נותר לנו לברר כיצד ניתן להגיע לשמחה ואיזו עבודה עלינו לעבוד בכדי להשיגה?

נראה לומר שמכיוון ששמחה היא שלמות, הדרך היחידה להגיע לשמחה אמיתית היא רק על ידי דבקות בקב"ה שהוא מקור השלמות. הדבקות בקב"ה נעשית על ידי קיום המצוות, ובפרט על ידי לימוד התורה הקדושה, כפי שכותב הרמח"ל בספרו דרך ה'. הרמח"ל שם מדגיש שככל שהלימוד נעשה מתוך מאמץ שכלי והעמקה בתורה, כך הקשר עם הקב"ה יהיה חזק ואמיץ יותר.

כתוב בתורה (שמות יז, ח): "ויבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים". ובגמ' (בכורות ה:): "דורש ר' יהושע שנקרא רפידים על שם שרפו ידיהם מהתורה" נראה לבאר שאין הכוונה שלא למדו תורה כלל, אלא שלמדו תורה ברפיון. לימוד התורה צריך להיעשות מתוך חשק, שמחה והתלהבות, ולא מתוך תחושת רפיון. כעונש על הרפיון מגיע עמלק ונלחם בישראל, וזאת כמובן מאת הקב"ה ע"מ לעורר את ישראל להתקרב אליו ולדבוק בו. בדרך דומה מובא במדרש (פסיקתא זוטרתא על הפסוק הנ"ל) "וילחם עם ישראל ברפידים על שרפו ידיהם מן המצוות". ובבעל הטורים שם אף ציין לכך ש'עם ישראל ברפידים היא גימטריא של 'רפו ידיהם מן המצוות'.

גם בזמן מרדכי ואסתר היו ישראל במצב של רפיון, כפי שמובא בגמ' במגילה (יג:): 'ישנו עם אחד' וכ' היינו שהיו ישראל ישנים מן המצוות. נראה שאין כוונת הגמ' שלא קיימו מצוות אלא שקיימו מצוות בלא שמחה וחשק, בבחינת אדם ישן שאינו מרגיש כלום.

כך לגבי לימוד תורה כתוב בגמ' במגילה (יא). בשביל עצלות שהייתה בהם בישראל שלא עסקו בתורה נעשה שונאו של הקב"ה מך וכ'. גם כאן נראה שאין כוונת הגמ' לומר שלא למדו כלל תורה, אלא שלא עסקו בה, היינו לא השתדלו בה בכל כוחם ומרצם, אלא למדו ברפיון ובחלישות.

אחר שנגזרה על ישראל גזירת השמד, התחזקו ישראל בתורה ובתפילה ומתוך כך התקרבו לקב"ה, וכפי שאומר רבא בגמ' בשבת (פח.). "אעפ"כ הדור קבלוה בימי אחשוורוש", דהיינו שקיבלו את התורה מרצון ומשמחה. נראה שעצם קבלת התורה מרצון ומשמחה מתוך חיבור אמיתי לתורה זה מה שגרם לחיבור של ישראל לאביהם שבשמים, וממילא הוביל לביטול הגזירה. לכן מובן מדוע "ליהודים הייתה אורה ושמחה" שהרי אורה זו תורה (כפי שמבואר בגמ' מגילה טז:): וממילא אחר שהיתה ליהודים אורה, זו תורה, דבקה בקב"ה והגיעו לשמחה.

ראינו לעיל שהשו"ע או"ח מסתיים בדברי הרמ"א 'טוב לב משתה תמיד'. הברכי יוסף (שם) כתב על כך "מור"ם ז"ל בחכמה יסד אר"ש חתימה מעין פתיחה שני תמידין בסדרן, כי הוא פתח בריש הגהותיו (ס' א סע' א) שויתי ה' לנגדי תמיד. וחתם טוב לב משתה תמיד". נראה לבאר שאין זה מקרי, אלא הרמ"א בא ללמדנו שיש קשר בין שני התמידין. מי שרוצה להיות שמח שמחה אמיתית בבחינת 'טוב לב משתה תמיד' עליו להקפיד תחילה על 'שויותי ה' לנגדי תמיד', ורק מתוך חיבור לקב"ה ע"י שיוויותי ה' לנגדי תמיד, יוכל להגיע לשמחה אמיתית ותמידית בבחינת 'טוב לב משתה תמיד'.

יהי רצון שנזכה לנצל את הזמן בישיבה, לעסוק ולהשתדל בלימוד התורה מתוך שמחה אמיתית, ומתוך כך נדבק בקב"ה, נגדיל את יצרנו הטוב ונחיה חיים טובים ושמחים תמיד, אכ"ה.

שבת שלום !

העלמות התך מן המגילה

ר"מ שיעור ב' הרב נתנאל הראל

"ויגידו למרדכי את דבר אסתר" (ד', י"ב) כתב האלשיך הקדוש (פס' י') ומה שכתוב אחר "ויגידו למרדכי"

שמורה שאחרים הגידו ולא התך, כתב המתרגם (תרגום ראשון) שהמן הרג את התך ונזדמנו מיכאל וגבריאל והגידו למרדכי והם גם כן השיבו לאסתר.

בפרקי דרבי אליעזר פ"נ: "ויצא התך אל מרדכי והגיד לו את הדברים, ונכנס התך והגיד לאסתר ואז ראה המן את התך יוצא מאסתר ובא המן והרגו ואסתר לא מצאה איש אחר נאמן לשלוח למרדכי, חשבה אסתר לבוא בעצמה למרדכי.

ביאור הרד"ל (שם אות נ"ו) "והרגו-בילקוט איתא בעט בו והרגו..."

זזה לשון הילקוט (דף תק"ל) "ויש אומרים כשראה המן להתך נכנס ויוצא, בעטו והרגו, שאינו נזכר עוד (התך), אמר הקדוש ברוך הוא הואיל והרגו תהא משמשת (פועלת) ברוח הקודש".

פי' "ולא עוד אלא" (פרדר"א) כבר פירשתי בתחילת הפרק והתך זה דניאל וא"כ ראוי לחקור למה היה מיתתו של דניאל כך? לכאורה נראה לפרש שרצה הקב"ה לזכות את דניאל לעולם הבא במדרגה שאין בריה יכולה לעמוד במחיצתו כדברי רבותינו (פסחים נ) הרוגי מלכות אין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתן משום שנבוכדנאצר עשהו עבודה זרה, וכשם שנפרעים מן העובדים כך נפרעים מן הנעבדים (ב"ר צ"ו, ה'), לכן לנקותו מזה גלגל שנהרג ונמצא שהרוויח שני דברים: א' שנתכפר, ב' שבהיות הרוג מלכות זכה למדרגה שאים כל בריה יכולה להכנס במחיצתו. ואם תאמר די שיכפר אופן מיתתו על עוון שבידו (של דניאל) שעשהו נבוכדנאצר עבודה זרה, איך זכה ג"כ למחיצה זו?

יש לומר כיוון שמיתת הצדיק מכפר על הדור, ונמצא שבמיתתו נתכפרו ישראל, זכה במיתה זאת לשני דברים שנאמרו למעלה.

מכל הנ"ל נראה לענ"ד להוסיף ביאור שכוונת המן הייתה לגדוע החוט העדין המקשר את מרדכי הבלתי מתפשר במאבקו נגד הרוע, שלא כורע ומשתחוה להמן, לבין אסתר המסמלת את המלכות.

"ותלבש אסתר מלכות" ולך כנוס את כל היהודים, ואחות לנו בבית המלך- היינו המלכות. ולמרות הויכוח בין מרדכי לאסתר על הדרך בה יש לנהוג במאבק, ובפרט בחג החירות היה התך (דניאל) חותך הדברים ומחבר הקצוות. אך הקב"ה ברוב רחמיו שלח את מלאכיו מיכאל שרו של ישראל וגבריאל הוא לבוש הבדים והם המשיכו את הקשר בין מרדכי לאסתר, מיכאל מקריב נשמותיהם של צדיקים (סוף מנחות) וגבריאל לדברי רש"י הוא המקשר את יוסף עם אחיו-את אחי אנוכי מבקש...

פורים כשר ושמח

הרב נתנאל הראל

מה השׁוֹיִת?!?

חיים רונאל שאול- שיעור ו'

שאלה: האם מותר לגברים מותר להתחפש לנשים בפורים?

מקור מהתורה: ראשית נהגו רבים לשבור שגרה ולהתחפש בחג הפורים לשעשוע ולשמחה, אף שאין חיוב בדבר, אך כאן נשאלת השאלה האם מותר לגבר להתחפש לאישה בשביל שמחת הפורים? והרי נאמר בתורה "לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה כי תועבת יהוה אלהיך כל עשה אלה" (דברים כב, ה), ורש"י מפרש במקום, משום שהדבר גורם לניאוף ותועבה ומשמע מכך שכל העושה זו עובר על לאו מן התורה.

דעת הראשונים להחמיר: כתוב בספר היראים¹ שאין לגבר להתחפש לאישה בין בקבע ובין בארעי, כגון לשמח חתן וכלה שאסור לעשות כן, וכן פסק הרמב"ם² ואף כינה את המנהג הנ"ל בזו הלשון: "וזו הדרך עקומה ודרך חטאים" וטען שאלו הלובשים מסכות נדמים לעובדי עבודה זרה³.

דעת האחרונים המקלים והמחמירים: אולם מר"ן בשו"ע לא התייחס לזה בהלכות חג הפורים, אך במקום אחר אסר לגבר ללבוש בגדי נשים⁴, בעוד הרמ"א כן התייחס לעניין בהלכות הפורים⁵ ופסק שמותר לעטות פרצופים (מסכות) ובגדי נשים בעודו מסתמך על דברי המר"י מינץ⁶ (מן האחרונים) שהתיר לעשות כן, מפני שבעירו היו משמחים חתן וכלה עם פרצופים (מסכות) של נשים ובגדי נשים ואפילו החסידים שבעיר לא מחו בהם ועוד הרחיב בעניין שגם הבגדים שלבושו והמסכות שעטו על פרצופם על מנת לשמח חתן וכלה הינם בגדים שאין היכר שהם דווקא של נשים. שהרי הנשים בעצמן לא נהגו ללבוש אלו וכך גם הגברים (כדרך קבע) ולכן הגברים והנשים שווים לעניין לבישת בגדים אלו ואין כאן איסור "לא ילבש" וכך פסק הרמ"א להלכה⁵ במסקנתו שהרי אין הגבר מתכוון להתחפש לאישה אלא רק לשמחה בעלמא (צ"ע על דבריו, כי למרות שהמתחפש/ת אינו מתכוון לתוצאה, הרי היא שבהכרח תקרה וזהו פסיק רשיא והוא אמור להיות אסור) והרב עובדיה זצ"ל הביא בספרו⁷ שנעלם מדברי האחרונים הרמ"א והמר"י מינץ את שכתוב בספר היראים ואת שכתוב ברמב"ם ואילו היו יודעים זאת היו חוזרים בהם ועוד הביא את דברי הט"ז⁸ שהזהיר מפני המנהג להתחפש לנשים "ואני אומר עוד, שהרבה חורבנות וגזרות נולדו ממנהג זה ואשרי המבטלים" והב"ח הוסיף⁸ "שירא שמיים ירחק ממקום שמנהיגים מנהג זה" וכמוהם פסקו מר"ן החיד"א⁹ והרב משה פיינשטיין¹⁰.

פריט לבוש בודד: אולם לגבי פריט לבוש בודד נחלקו בזה המפרשים, לפי הרמ"א בשיטת המר"י ממינץ שמתיר לבוש מלא כאישה קל וחומר שיתיר ללבוש פריט בודד ואף הפרי מגדים¹¹ מקל רק בפריט לבוש בודד, בעוד שלפי רוב המפרשים¹² יהיה מותר לעשות כן רק במקום הצורך, כגון שיש קור או גשמים, אז יהיה אפשר ללבוש לבוש אחד על מנת להגן מפני הצינה וכל זה שניכר מין האדם, כלומר אם זכר או נקבה הוא.

להלכה: לפי רוב המוחלט של השיטות אין לגבר ללבוש מלבוש אישה מלא וכך גם לנשים, ובפריט לבוש בודד שניכר עדיין אם מדובר בזכר או נקבה לאשכנזים מותר תמיד¹³ והספרדים יתירו רק לילד בפורים (אך ראוי לא לנהוג כן) או בשעת הצורך מפני הקור והגשמים (בתנאי שניכר מינו של המתחפש)¹⁴.

1. (תרכ"ו, ס"ס צ"ו). 2. (משנה חוקא א, ע"א). 3. (מורה נבוכים ג, ל"ז).

4. (ויד"ד קפ"ב, ה). 5. (שו"ע או"ח תרכ"ו, ח, ונג דרכי משה תרצ, ה). 6. (שו"ת מהר"י סוף דף לא, ע"ב).

7. (יביע אומר י"ד, ג-ד). 8. (ויד"ד קפ"ב, ה). 9. (שו"ת ברכה-ויד"ד קפ"ב, ט"ג).

10. (אגרות משה ויד"ד, ב, ס"א). 11. (מש"י, ס"ס תרכ"ו).

12. במהם הפרי מגדים (מש"י, ס"ס תרכ"ו), משנה בבורה (רצ"ו, ט"ק ל), הרב משה פיינשטיין (אגרות משה ויד"ד, ב, ס"א), הב"ח, ט"ז, והשך (ויד"ד קפ"ב), (יביע אומר י"ד, ג-ד).

13. משנה בבורה (רצ"ו, ט"ק ל), (פניני הלכה עמ' 358). 14. הרב שמואל אליהו. (ילקוט יוסף-הרחבות פורים, עמ' תרכ"א לקראת סוף הערות).

כוחה של תפילה במגילה

יוחאי ברכה- שיעור ה'

במגילה פרק ד' פסוק טז' כתוב "לך כנוס את כל היהודים הנמצאים בשושן וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו שלושת ימים.." אסתר שולחת שליח למרדכי לפני כניסתה למלך אחשוורוש בבקשה שיקבץ את כל היהודים שבשושן ושיצומו עליה להצלחתה, כמובן כמו שידוע לא כל אחד יכול להיכנס למלך ולצאת ממנו בחיים.

הרלב"ג בפירושו על המגילה אומר "צומו עלי", רוצה לומר "בעבורי". ושכל עניין הצום הוא התפילה לה' יתברך בעבורה.

לדעת האבן עזרא אסתר מבקשת ממרדכי "צומו עלי" זה התפללו עלי להצלחתי, אסתר לא סמכה על היופי האישי שלה שיעשה את העבודה מול אחשוורוש, היא יודעת שהדרך הכי טובה והכי בטוחה זה התפילה לקב"ה כמו שנאמר "השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך לא יתן לעולם מוט לצדיק" (תהילים נה כג)

אנחנו יכולים לראות את החשיבות שיש לתפילה ואת הערך שיש לתפילה! לצערנו בימינו הרבה יותר קשה להבחין בזה ולראות את הערך של התפילה ואם רק היינו מבינים את הערך והכוח שיש לתפילה החיים שלנו היו נראים אחרת. ועוד שאלה שיכולה לעלות לנו היא איך אפשר להגיע להערכה של התפילה ולהבין את כוחה של התפילה כאשר כל יום כל היום אנחנו מתפללים את אותה התפילה ואומרים את אותן המילים איך לא נמאס לנו? הרי כל אחד שיתנו לו מאכל אהוב כל יום במשך כל חיינו הוא כבר לא יוכל להסתכל על אותו מאכל! במה זה שונה??

אז זהו שזה שונה, משל למה הדבר דומה, לבחור שטס לארץ חדשה, במהלך טיסתו הוא הסתכל מהחלון וראה את המדינה שהוא עומד לנחות בה והוא ראה מראה משונה! כל ערי המדינה נראים בדיוק אותו הדבר! הוא החליט להתעלם וסינן לעצמו שכנראה הגובה עושה את שלו.. כשנחת, נכנס למונית והראה לנהג את הכתובת המדויקת של המלון שבו הוא צריך ללון הלילה. המונית החלה לנסוע ועברה בין שכונה לשכונה בתוך העיר ולהפתעתו של האדם כל השכונות נראות בדיוק אותו הדבר! אך שוב סינן הבחור את המראה שראה והמשיך בנסיעה, בשלב מסוים המונית נכנסה לרחוב של בתי המלון בעיר ופה הבחור היה על סף שיגעון, כל המלונות היו נראים בדיוק אותו הדבר! אותו גובה, אותו מראה חיצוני באופן מדויק! הדבר היחיד שהיה שונה זה רק מספרי המלונות. המונית עצרה מול מלון מסוים והבחור נכנס לבית המלון, קיבל מפתחות לחדרו והחל לעלות במעלית לכיוון חדרו, כשנפתחו דלתות המעלית הבחור התחיל להתקדם במסדרון וראה שכל חדר נראה בדיוק אותו הדבר! הוא החליט להזדרז לחדרו ולתפוס תנומה רצינית כי חשב שהשתגע, הוא נכנס לחדרו וראה שק מטבעות זהב מונחת על המיטה, הבחור התלהב כל כך עד שהוא התחיל לחשוב עם עצמו ויצא מחדרו והלך לחדר ליד וגם שם שק של מטבעות זהב! וכן הלאה ...

הנמשל שלנו הוא שאולי נראה לנו שמילות התפילה והתפילות עצמן נראות אותו הדבר ולא משנה כלום ונהיה משעמם אבל לא! כל תפילה זה חדר בבית מלון! ובכל חדר יש שק של מטבעות זהב! שכל מה שצריך זה להיכנס ולקחת אותו. התפילות אולי בחיצוניות שלהן נראות זהות אבל במהות, בעולמות העליונים ובמה שכל תפילה עושה למעלה כל תפילה היא שונה ואין אדם שירצה להפסיד אותה אם יכיר בערך שלה! בדיוק כמו שאדם יכיר בערך של שק מטבעות זהב. כך גם אסתר המלכה, שהכירה בערך התפילה לא סמכה על יופייה ועל עצמה אלא סמכה על התפילה של כולם וסמכה על הקב"ה לפני כניסתה למלך.

שיהיה פורים שמח ומבדח!

מגילת אסתר- הסיפור האמיתי

ניר גרינפלד- שיעור ה'

בימי מלכות אחשוורוש הוא מחליט לערוך מסיבה עם כל השרים והיועצים שלו מ-127 מדינות. 🤪

הוא רוצה להראות את אשתו ושתי לכל הסועדים, אך ושתי שבאותם ימים משתתפת בניסוי של פיזר ומצמיחה זנב בעקבות זאת 🐾, לא רוצה להראות את עצמה כך 🙈.

אחשוורוש לא מוכן לקבל סירוב לפקודה שלו, ומחליט למצוא לעצמו אישה חדשה שכבר נחשבת כמחלימה ללא תופעות לוואי 😎.

עשרות נשים מכל קצוות תבל באו לקראתו, אך כל אחת מהן הייתה עם מוטציה אחרת ולא זכתה שישא אותה לאישה.

עד שהגיעה אסתר היהודייה לפני המלך, אחשוורוש מתלהב מהאוזניים G5 שלה ומחליט שהוא רוצה אותה לאישה. 🙈 ♀ 🗄️ 🙈.

בחלוף הימים המלך מתמודד עם שני המוטציות החדשות בגתן ותרש 🤪🤪 המאיימות לחסל אותו, אך הוא ניצל בנס כאשר מרדכי היהודי מכניס אותו לבידוד. 📅 🙈.

המלך מודה למרדכי היהודי על שהציל אותו ונותן לו תעודת מתחסן לזמן בלתי מוגבל. 📅.

באותם הימים מגיע המן הרשע 🤪 ומפיץ שקרים על היהודים שהם מפריים את הסגר במדינה ולכן צריך להרוג להשמיד ולאבד את כולם.

השמועה על כך מגיעה אל מרדכי היהודי, והוא רץ ומספר זאת לאסתר המלכה.

אסתר מחליטה על שלושה ימי סגר בתוך הקהילה היהודית לביטול הגזרה 🙌🙌.

התחלואה במדינה יורדת 📺 אך בציבור העמלקי היא עדיין בשיאה 🗡️.

אחשוורוש מחליט לפעול בצעדים קיצוניים כנגד העמלקים ותולה את כל מפיצי המחלות על העץ 🌲.

ביום ההוא הייתה ליהודים אורה ושמחה וששון ויקר 🥳 כאשר הכריזו על פתיחת מבצע החיסונים לכל האוכלוסייה במדינה. 📄

בעקבות החיסון הוכרזה מצווה חדשה בחג הפורים והיא 'משלוח המנות'- 2 מנות לאיש אחד. 🍷🍷

כל אזרח במדינה זכה למענק על סך 750 שקלים 💰 שהוא שווה ערך בגימטריה ל'פרסית' 🧕 על שם המדינה שבה נעשה הנס.

ימים אלו הפכו לימי שמחה לדורות והוכרזו על 4 מ"מים

שצריך לקיים ולשמור:

מרחק 🖐️

מסכות 😷

מגע 🤝

מגבלות 🚫

כל הנס שאירע לעם היהודי בפורים היה בהסתר פנים. 🙈 גם המגילה נקראת 'מגילת אסתר', למרות שהיו בה כמה כוכבים ראשיים. ✨ הסיבה שאסתר נבחרה היא ששמה מרמז על הסתר הפנים שבו הקב"ה ניהל את הנס.

(וגם על כך שהקפידה תמיד על מסכה גם על הפה וגם על האף למרות הקושי הנורא 😷).

לא מדובר בנס של יציאה מגדרי הטבע, כמו קריעת ים סוף ועשרת המכות. הכול היה בתוך הטבע, ורק כמסתכלים על הכול מבחוץ, ורואים את סגירת המעגלים בסופו של דבר, מבינים עד כמה הייתה כאן השגחה עליונה.

אנו מבינים ש-ה' נגלה בעולם ומשגיח על כל פרט ופרט, מתוך דאגה לכל צרכיו הגשמיים והרוחניים.

מצווה גדולה להיות בשמחה תמיד 🎉🎉🎉

פורים שמח 🥳🥳🥳

מדוע "משנכנס אדר מרבין בשמחה"?

יונתן לחיאני- שיעור ד'

נשאלות השאלות:

1. מדוע דווקא בחודש אדר, אנחנו מקדימים את השמחה לתחילת החודש?
2. מדוע לא אומרים גם: "משנכנס ניסן, מרבין בשמחה"?
3. מדוע לא אומרים בתחילת כסלו, שבו חג החנוכה: "משנכנס כסלו, מרבין בשמחה"? הרי יש לנו מצווה: "וְשִׂמְחֶתָּ בְּחֻגְךָ"!

התשובות הן:

הגמרא אומרת: "שהקב"ה מקדים תרופה למכה" מאין אנו יודעים זאת? מכך שכתוב: "אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גָּדַל הַמֶּלֶךְ אַחְשׁוּרוֹשׁ אֶת הַמֶּן בֶּן הַמְּדַתָּא הָאֲגָגִי וַיִּנְשְׂאֵהוּ וַיִּשֶׂם אֶת כְּסָאוֹ מֵעַל כָּל הַשָּׂרִים אֲשֶׁר אֵתוֹ".

מה פירוש: "אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה" אחר איזה דברים, המגילה מדברת?

אחר שהקדים הקב"ה רפואה, בכך שאסתר נעשתה מלכה. כלומר - לפני גזירת השמד שבאה על העם היהודי, הקב"ה הקדים לפני כן, לגרום לאסתר להיות מלכה, כדי להסיר לאחר מכן את גזירת המן מעל ישראל. אנו רואים, שבחג פורים יש דבר מופלא ומדהים מאוד, שאין בחגים אחרים. בחגים האחרים, שבהם אנו קוראים על הנס שנעשה - הוא נעשה בו בזמן שהיה צריך אותו.

מתי נעשה נס יציאת מצרים? כשהיינו בשעת יציאת מצרים.

מתי נעשו ניסיי הבאר, המן במדבר, וענני הכבוד, שעבורם אנו חוגגים את חג הסוכות, לזכר ענני הכבוד? בזמן שהיינו במדבר, ונזקקנו להם.

מתי אירע הנס הגדול: "מִסְרַתְּ גִבּוֹרִים בְּיַד חֲלָשִׁים, וַיִּרְבִּים בְּיַד מַעֲטִים" בחנוכה? בזמן המלחמה, כאשר נזקקנו לנס.

אך בפורים - לא היה כך. מתי הקב"ה החל "לרקום" את הנס בפורים?

הרי המלך אחשוורוש, עשה את המשתה בשנת-3 למלכותו, ואילו תליית המן היה, בשנת-12 למלכות אחשוורוש. על כן, סיפור המגילה - משתרעת על פני 9 שנים.

עם ישראל התחייבו כליה. מדוע? כי נהנו מסעודתו של אחשוורוש, בשנת-3 למלכותו.

זה היה חילול השם גדול מאוד, גם אז מרדכי הזהיר את היהודים שלא ישתתפו במשתה. אז - כבר נגזרה הגזירה. וכבר אז - הקב"ה רקם את הישועה לכך, איך? כאשר המלך אחשוורוש, ביקש את המלכה ושתי שתבוא, והיא סירבה.. המן יעץ להורגה, וכך היה. ואז משמיים נבחרה אסתר למלכה. וממנה צמחה הישועה הגדולה! זו הסיבה - שבפורים אנו מקדימים את השמחה - לתחילת חודש אדר. כי אז נוכחנו לדעת, איך הקב"ה הכין את הישועה - 9 שנים קודם לכן. וכל יהודי ויהודייה צריכים לדעת: שתפירת הישועה, לא מתחילה בזמן שאתה זקוק לה, אלא בזמן שאתה חוטא. כבר אז, הקב"ה מכין את התרופה שלך. אם כך, יהודי אל יאוש, התרופה והישועה שלך - מוכנה, והיא מונחת על המדף. אנו רק צריכים יותר להתאמץ באמונה, ביטחון, ותפילה.

כמו שכתוב: "קִוְּהָ אֶל יְהוָה, חֲזַק וַיֵּאֲמַץ לְבָבְךָ, וְקִוְּהָ אֶל יְהוָה" - קוֹהָ אֶל יְהוָה כתוב פעמים כדי להגיד לנו אל תתייאש, תמשיך להתפלל תמשיך להאמין ולהשתדל ובסוף תראה ישועה. כי בסופו של דבר

חודש אדר שמח, לכל בית ישראל.

תמצא את תרופתך.

יסוד ניצחונם של ישראל

יוחאי זרביב ורפאל כחלון- שיעור ב'

כשאנחנו קוראים את היסטורית מלחמות ישראל, יכולה לקום מחשבה, שהניצחון מגיע בזכות הטנקים והמטוסים החזקים שלנו. לא כך הדבר.

כל מלחמה ומלחמה, כל קרב וקרב מוכרע על פי הזכויות והחובות. כל אחד ואחד יודע, שאם יערערו לו את זכות הקיום, אזי הוא בוודאי יפסיד בקרב.

לאורך השנים, כל מי שנלחם נגד ישראל, תמיד ניסה לערער את זכות הקיום שלנו - לקטרג עלינו - לפגוע בזכויות שלנו ולהזכיר את החטאים שלנו.

כך היה עם עשיו, בלעם והמן הרשע.

המן הרשע ידע שיוכל לפגוע בישראל אם יקטרג עליהן, ולכן אמר לאחשוורוש להזמין את ישראל למשתה. אחר כך, קיטרג המן ואמר ש"ישראל מפוזרים ומפורדים בעולם", והזכיר שאם המלך אחשוורוש יגע ביין של ישראל, אז הם יזרקו את היין. המן ניסה להוציא את ישראל מצד רע מאוד - נאמר אפילו ש"לא היה בעולם מי שיודע לקטרג כהמן" (מגילה יג' עמוד ב')

חז"ל מספרים לנו (אסתר רבה ז', יב'), שבאותה שעה היה מאבק בשמיים. מאבק בין כוחו של הקיטרוג לבין כוחו של הזכות. מסופר שהמלאך מיכאל הגן על עם ישראל והפך כל קיטרוג של המן לזכות: "כל תלונת המן מבוססת על ששומרים מצוותיך!"

כנגד הקיטרוג של המן, יש לעמוד ולהגן על זכויותיו של עם ישראל. כך אומר מרדכי לאסתר: "כי אם החרש תחרישי", ומבארים חז"ל: "אם תשתקי עבשיו שלא ללמד סניגוריא על אומתך, סופך לשתוק לעתיד לבוא".

אסתר הבינה את גודל השעה, וכנגד הקיטרוג של המן על "עם מפוזר ומפורד" ציוותה: "לך *כנוס* את כל היהודים הנמצאים בשושן", והאדמור מקלויזנבורג מציין: "כדי ללמד זכות עליהם...".

לאור כך, אנחנו רואים שבזמן מלחמה, חייבים להרבות אנו בזכויות, ובעיקר לשבח את עם ישראל.

שבזכה כולנו לראות תמיד את הטוב בעם ישראל, ולעולם לא לקטרג עליו - הן ככלל והן כפרט.

"אלי אלי, למה עזבתני" (תהילים כב, ב)

הלל חכמון- שיעור א'

"ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות..." (אסתר ה, א). הגמרא במסכת מגילה דף טו עמוד א' שואלת מדוע כתוב "מלכות"? הרי צריך להיות כתוב "בגדי מלכות". מסביר ר' אלעזר בשם ר' חנינא שהסיבה שכתוב "מלכות" ולא כתוב "בגדי מלכות" היא כיוון ששרתה עליה רוח הקודש, ומלכות הכוונה לרוח הקודש הנקראת מלכות. ושייכת לשון לבישה על רוח שכתוב גם כאן "ותלבש", וגם בספר דברי הימים א' פרק יב, פסוק יט "ורוח לבשה את עמשי".

הגמרא (בדף טו עמוד ב') ממשיכה בפירוש המגילה על המשך פסוק "ותעמד בחצר בית המלך הפנימית" אומר ר' לוי שביוון שהגיעה אסתר לבית הצלמים (בית העבודה זרה של אחשוורוש), נסתלקה ממנה השכינה. וכיוון שראתה שהסתלקה ממנה השכינה אמרה "אלי אלי, למה עזבתני", בתחילה חשבה 'אם אתה דן אותי על שנכנסתי לבית הצלמים בשוגג, כאילו נכנסתי במזיד, ועל ביאתי אל אחשוורוש באונס אתה דן אותי כאילו באתי ברצון, שהרי אף שאני באה אליו בלי שקרא לי, זה מאונס". ושוב חשבה אולי רוח הקודש הסתלקה ממני בגלל שקראתי לאחשוורוש כלב ("הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי"). מיד חזרתי בי, תיקנתי וקראתי לאחשוורוש אריה ("הושיעני מפי אריה").

בספר בני יששכר (מאמר א לחודש אדר פסקה ה) לקטע זה מתהילים: "אלי אלי, למה עזבתני", מסביר רבי צבי אלימלך שפירא שברגע ששאלה אסתר "מפני מה נתחייבו (שונאיהם של) ישראל שבאותו הדור כליה?", השיבו לה מן השמיים מפני שנעשו ישראל מ"ך ור"ש, מיד פתחה אסתר ואמרה "אלי אלי, למה עזבתני". מסביר המדרש שלכל מלאך יש אותיות משמות הקודש שנותנות לו חיות, וכאשר מסתלקות האותיות אז נשאר ח"ו ללא חיות, והנה יש את מיכאל שהוא אפטרופוס (ממליץ בעדינו טוב בכל זמן) של ישראל, וכוח האותיות החיות משמות הקודש שלו זה אל"י, ומתי שגורמים עוונות מפסיק לפעול בו האותיות אל"י והוא נשאר מ"ך. ועם הקודש, עם ישראל, הם בעצמם דומים למלאכי השרת, ולכן גם להם יש את אותיות משמות הקודש שנותנות להם חיות, וכמו גבריאל גם להם האותיות הם אל"י, ואם מחסירים אותם נשארים רק ר"ש. ולכן פתחה אסתר בתפילה: "אלי אלי, למה עזבתני", כדי להחזיר לישראל ולמיכאל את אותיות החיות שלהם (אל"י).

ואיך אנחנו באמת יכולים לראות שנעלמו לישראל ולמיכאל אותיות החיות? שמתו שנכנסה אסתר לבית הצלמים הסתלקה ממנה השכינה, וזה מראה לנו שאפילו כוחם של ישראל ומיכאל לא היו חזקים מספיק כדי לתמוך באסתר כדי שלא תסתלק ממנה השכינה ורק לאחר שהיא התפללה "אלי אלי..." אז חזר לישראל ולמיכאל הכוח לעזור לאסתר ולכן מתי שכתוב במגילה: "ויהי כראות המלך את אסתר המלכה...", דרש על זה רבי יוחנן במסכת מגילה: "שלושה מלאכי השרת נדדמנו לה באותה שעה: אחד שהגביה את צווארה, אחד שמשך חוט של חסד עליה, ואחד שמתח את השרביט". מכאן אנחנו יכולים לראות שרק לאחר שאסתר התפללה להקב"ה שיחזרו אותיות החיות של ישראל ומיכאל ואכן הם חזרו, מופיעים שלושה מלאכים שיעזרו לה מה שלא קרה לפני חזרת האותיות.

יהי רצון שתפילתנו תהיה חזקה כתפילתה של אסתר, שנזכה להתמלא אנחנו ולמלא אחרים כמו שהתמלאו אותיותינו, ועל ידי זה נזכה לראות את בית המקדש במלואו.

“מיחייב איניש לבסומי”

יאיר לקס- שיעור א'

מובא בגמרא (מגילה דף ז עמוד ב):

“אמר רבא: מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. רבה ורבי זירא עבדו סעודת פורים בהדי הדדי, איבסום, קם רבה שחטיה לרבי זירא. למחר בעי רחמי ואחייה. לשנה אמר ליה: ניתי מר ונעביד סעודת פורים בהדי הדדי! - אמר ליה: לא בכל שעתא ושעתא מתרחיש ניסא.”

תרגום המקרה: רבא אמר, אדם חייב להתבשם בפורים עד שלא יבדיל בין ארור המן לברוך מרדכי. מקרה שהיה: רבה ורבי זירא עשו את סעודת הפורים ביחד שנה רבה והשתכרו והרג את רבי זירא יום לאחר מכן כשרבה התפלל וביקש רחמים על רבי זירא והחייה אותו שנה חלפה ורבה הציע שנעשה כשנה שעברה ונעשה את סעודת הפורים ביחד שוב. ענה לו רבי זירא שלא בכל שעה ושעה מתרחש ניס.

נראה מדברי רבא שחייב אדם להתבשם בפורים וכך פוסק השולחן ערוך (סימן תרצה):

חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. הגה: וי"א דא"צ להשתכר כל כך, אלא שישתה יותר מלימודו (כל בו) וישן, ומתוך שישינו אינו יודע בין ארור המן לברוך מרדכי. (מהרי"ל).
ואחד המרבה ואחד הממעט, ובלבד שיכווין לבו לשמים

לעומת זאת ישנו איסור להשתכר כמופיע בבית יוסף:

שהשיכרות איסור גמור ואין לך עבירה גדולה מזו שהוא גורם לגילוי עריות ושפיכות דמים וכמה עבירות זולתן אך שישתה יותר מלימודו מעט

ראיה נוספת ששכרות גמורה בפורים בעייתית מופיעה במהרש"א בבבא מציעא (דף כג ב) על הגמרא: אמר רב יהודה בהני תלת מילי עבידי רבנן דמשנו במילייהו, במסכתא בפוריא ובאושפיזא כותב, יש לפרש מה שאמר "בפוריא" היינו אף שאמרו חז"ל שחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן וכו'. בזה נהגו רבנן לשנות במילייהו ולומר שבאו לבחינת "עד דלא ידע", גם אם אינם מבוסמים כל כך ויודעים.

אם כך איך ניתן להשתכר עד שלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי אם קיים איסור שכרות?

נאמרו המון תשובות בנושא ואביא את חלקם בקצרה:

כתב הרמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ב:

כיצד חובת סעודה זו שיאכל בשר ויתקן סעודה נאה כפי אשר תמצא ידו, ושותה יין עד שישתכר וירדם בשכרות

משמע מדבריו של הרמב"ם שצריך להשתכר אבל לא צריך יותר מידי אלא מספיק שירדם מהשיכרות

ספר אבודרהם (פורים) כתוב:

יש מפרשים עד שיתחלף לו המן במרדכי ומרדכי בהמן. ויש מפרשים כי ארור המן עולה למנין ברוך מרדכי. ור"ל עד שלא ידע לכוין החשבון.

משמע מדבריו שמספיק לשתות עד למידה שיתבלבל בין המן ומרדכי או שיטעה בחשבון הגימטריא ביניהם.

כתב השפת אמת מסכת מגילה דף ז עמוד ב

שם בגמ' מחייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע כו' נראה לפרש דאין הכוונה שמחויב להשתכר כל כך עד שלא ידע אלא דכל היום מחויב לעסוק במשתה ועד דלא ידע עדיין החיוב עליו לאפוקי כשהגיע לשיעור זה אבל אפי' קודם השיעור יוצא כל שעוסק במשתה כנ"ל:

בעל השפת אמת מחזק את דעת הרמב"ם ואת אבודרהם ואומר שמה שצריך לשתות הכוונה לעסוק בסעודה כל היום

כתב היד אפרים אורח חיים סימן תרצה

"ולי הצעיר נתפרש בחזיון לילה שהכוונה הוא, שעיקר החיוב של המשתה הוא שיהיה שרוי בשמחה, כדכתיב [תהילים קד, טו] ויין ישמח לבב אנוש, ומחמת שיהיה שרוי בשמחה, יהיה חדות ה' מעוזו, ויתן תודות והלל לה' על הנס מתוך הרחבת הלב, ועל דרך שאמרו [סנהדרין לח, א] אגברו חמרא אדרדקי כו', ולכן אין לו להשתכר יותר מדאי, שיתבלבל דעתו ולא יכיר בתוקף הנס כלל".... "ור"ל שגדר חיוב השתיה בזה לבסומי עד גבול דלא ידע כו', שמן הגבול הזה והלאה הוא ביטול כוונת חיוב שחייבו חכמים לבסומי כדי שיתן הלל והודאה, שכיון שיתבלבל דעתו כל כך דלא ידע בין ארור המן כו' פשיטא שאין בו דעת ותבונה לשבח ולפאר על תוקף הנס"..... "וקצת פוסקים כתבו שהכוונה הוא שמזה יש ללמוד שאין הלכה כרבא בהא, ולפי מה שכתבתי י"ל דאדרבא מייתי סייעתא מזה שמה שחייבו לעשות אותם ימי משתה ושמחה, גבול יש לו שלא ישתכר יותר מדאי, דהא קמן דרבה ורבי זירא כו', ולפי שלא נשמרו מלעבור הגבול בא הדבר לידי סכנה, לכך יש ליזהר שלא לבסומי רק עד הגבול הזה דלא ידע כו', ולא יעבור."

משמע מדברי יד אפרים שכל מטרת השכרות בפורים היא לא להשתכר אלא בכלל לשמוח ולא יותר מזה כי אם אדם ייקח את השכרות כמטרה בלבד הוא מאבד את עיקר המצווה ויותר מזה כאשר אדם שותה אין לו דעת לברך ולהלל את הקב"ה על הנס הגדול שקרה לנו וכך מסביר את הגמרא שהבאנו בהתחלה שהסיפור מבאר את דברי רבא כלומר שחייב להתבשם רק מעט ולא להגיע לשכרות שיכולה לגרום למעשים נוראיים.

סיכום: אמנם יש מצווה לשתות אך חייב אדם למצוא את רמת האיזון שלו כדי שלא יגיע חלילה לשכרות האסורה. כל אחד יעשה בדק בית כמה הוא צריך לשתות כי זה מאוד אינדיבידואלי וסיכום זאת הרמ"א: "וי"א דא"צ להשתכר כל כך אלא שישתה יותר מלימודו ויישן ומתוך שיישן אינו יודע בין ארור והמן לברוך מרדכי ואחר המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכווין לבו לשמים" אז שנזכר לשתות במידה הנכונה לכל אחד ונשמח באמת בפורים.

פורים שמח 😊

מילתא דבדיחותא

רוּן אמינוב- שיעור ה'

סעודת פורים

איש אחד הזמין לביתו אורח עני לסעודת פורים.

הגישו לשולחן קערה גדולה מלאה כיסנים טעימים מאוד, וריחם נודף למרחוק.

נטל האורח כיסן אחד ואמר: זה כנגד יחידו של עולם!

נטל עוד שניים ואמר: אלה כנגד משה ואהרון.

נטל עוד שלושה ואמר: אלו כנגד שלושת האבות,

ועוד ארבעה – כנגד ארבע האמהות, ועוד שנים עשר כנגד י"ב שבטים...

אמר בעל הבית לאשתו, סלקי מיד את הקערה מכאן, בטרם ייקח כנגד ששים ריבוא בישראל...

ילד קטן אחד לקח תנ"ך והחל לגזור מתוך מגילת אסתר את כל ה'המן'.

"הי, מה אתה עושה?!" שאל אותו אביו.

"אני מוחה את זכר עמלק" אמר הילד.

"אבל ככה אתה גוזר גם את המילים שמאחורי הדף!" אמר האב.

"לא נורא. אוי לרשע ואוי לשכנו..."

פינת הקרש

- היום עבדתי עם שיפוצניק שבונה קירות גבס, נהנתי במחיצתו.
- בירושלים על כל אדם שישן, יש מאה שערים
- שאלה: איזה יום כלבים הכי אוהבים לחגוג?
תשובה: טו בהב.
- שאלה: מה עושות מנקות אחרי הקורונה בכיתות א-ד?
תשובה: ניקיון יסודי
- אם שלומי שבת יקרא לבן שלו אלון, דתיים יאהבו לקרוא אותו בזמן התפילה
- סביר להניח שאוקראינה תנצח כי הצבא שלה מאומן
- שאלה: איזה אורז אוכלים אנשים שלא מקפידים על כשרות?
תשובה: לא ברור
- שני צמחים רבו בגינה מה יש מאחורי השיח, עד שאחד מהם אמר: "חכה אני עציץ"
- למה עצים לא יכולים ללכת לבית הספר? כי הם לא היו שורדים את החטיבה!

חידה- המחרוזת הגנובה:

גברת כהן התלוננה במשטרה על כך שמחרוזת הפנינים שלה נעלמה. כאשר חוקרי המשטרה הגיעו לביתה, הם לא ראו סימני פריצה, למעט חלון מנופץ אחד. הבית עצמו היה מבולגן לחלוטין והרצפה הייתה מלאה בעקבות בוץ. למרבה הפלא של גברת כהן, השוטרים עצרו אותה בגין הונאה ביום שלמחרת – אבל למה?

